

Konijnen en vogels

Er zijn een paar wildsoorten waarover we ons, gelukkig, nog niet zoveel zorg hoeven te maken. Hetzij door de geaardheid van ons land: waterwild, hetzij omdat het cultuurvolgens zijn: houtduiven, of omdat bepaalde Jachtwetregelingen voortreffelijk functioneren: reewild. Andere, vroeger belangrijke wildsoorten hebben grote moeite om zich bij de gewijzigde landbouwmethoden aan te passen: patrijs, dreigen geheel verloren te gaan: korhoen, of kunnen tegen de predatiedruk niet op: fazant.

Een wildsoort die in het verleden ons jagers enorm veel jachtgenot heeft verschaft — ondanks de schadeproblemen — en in sommige revieren zelfs een belangrijke bron van inkomsten betekende, was vóór de myxomatose het konijn. Tal van jachtwijzen waren er op mogelijk, in het groot en in 't klein, en niet vergeten mag ook worden dat ze voor de burger een betaalbaar en, voor veler smaak nog steeds, heerlijk wildbraad opleverden. Nóg een factor, die voor degenen die naar een natuurlijk evenwicht streven waarin predatoren hun plaats hebben, is de functie van stapelvoedsel voor vos, havik, bunzing, hermelijn en de van huisuit zeldzame marter die ook graag onder de grond jaagt. Dassen zijn weer meesters in het uitgraven van wentels. Bosbouwers, die in het algemeen en met het oog op hun plantgoed zeer begrijpelijk de pest aan konijnen hebben, maar zich bij de huidige richtlijnen misschien een wat ruimere visie kunnen veroorloven, zouden daarvoor mogelijk een wat opener oog kunnen hebben dan vroeger. De aanwezigheid van een marter vindt bij voorbeeld iedereen prachtig, maar bij de schaarste aan eekhoorns — na een ziekte die ze op vele plaatsen nog niet te boven gekomen zijn — moet die ook iets te vreten hebben. Waarvoor een zekere konijnenstand, zoals die zich hier en daar begint te herstellen, tot het moment dat de myx weer eens toeslaat, kan zorgen.

Wij hadden gedacht, toen die ziekte in Nederland uitbrak en zich snel verspreidde, dat de konijnen er wel binnen afzienbare tijd resistentie tegen zouden opbouwen. Daarin hebben we ons zwaar vergist, er zijn namelijk meerdere stammen van het virus die net als bij griep — waarvoor intening ook maar een beperkte garantie biedt — de kop op kunnen steken als een bepaalde stam overwonnen is. Misschien komen de konijnen alle stammen van het virus nog wel eens te boven, maar dat kan nog wel tien jaar duren. Met de myx zullen we voorlopig dus nog wel rekening moeten blijven houden, en juist als we denken „dat kan van de herfst wel aardig worden”, met andere woorden als de stand weer zo'n beetje op peil begint te komen. Want de meeste slachtoffers vallen gewoonlijk in augustus als het vlooienheer — dat de besmetting overbrengt — op z'n actiefst is geworden. Gek genoeg zie je daar dan niet eens zoveel van, je merkt alleen dat de konijnen minder worden, al kom je er natuurlijk hier en daar wel een tegen met een dikke

kop. Dat komt omdat de meeste onder de grond sterven.

Amator III (IV diende zich al aan, wat een rijkdom om zo'n traditie voort te mogen zetten!) poneerde vorig jaar de stelling dat je met mottenballen de vlooiën in de bouwen zou kunnen bestrijden en dus de konijnen gezond houden en ik ben er zeker dat verschillende onder ons dit zullen hebben geprobeerd, maar wie vermeldt eens zijn bevindingen?

Over een ander interessant experiment bij een vriend die over de grond en de midde-len beschikt om een konijnenwarande in te richten (smalle stroken dekking afgewisseld door smalle stroken lavei, zodat de konijnen bij dreigend gevaar snel schuil kunnen vinden) hopen wij U te zijner tijd te kunnen berichten. Jachtkundig kan dit voor een jagende landgoedbezitter dé oplossing zijn, want jachtveldexploitatie, dat hebben we eerder betoogd, is in „the long run” profijtlijker dan bosbouw op betrekkelijk arme grond. Reken maar eens uit wat een goede jachthuurling via samengestelde interest over 80 jaar (als je b.v. pas aan het kappen van Douglas toe komt) oplevert tegenover het resultaat van de renteloze investering gedurende al die jaren. Wat de houtprijzen zullen doen in de toekomst kan niemand nog bekijken, maar in het kader van natuurbeheer, dat de maatschappelijke waardering geniet en dus wellicht blijvende subsidie, dacht ik dat een goed gevoerd jachtbeheer als vorm van bodemgebruik financieel aantrekkelijk kan zijn. Met het voordeel van een rijke avi-fauna!

Ter illustratie hieronder daarom wat cijfers die ik in het dagboek van een, helaas al weer enkele jaren geleden overleden, jachtvriend vond. Tevens als postuum eerbetoon.

Deze vriend had een zeer goede jacht-opzichter, die hij de nodige vrijheid liet. In de jaren '53 t/m '59 werden op zijn betrekkelijke kleine landgoed (± 150 ha) geschoten: 64, 28, 61, 45, 102, 92 en 290 fazanten; 909, 14 (myxomatose), 64, 217, 437, 360, 790 konijnen. En zo rond de honderd eenden. Konijnen vormden dus de hoofdmoot.

In deze periode schoot en ving Johan, de schut (ook al wijlen helaas): 1013 katten, 261 bunzings, 68 hermelijnen, 169 wezels, 182 eekhoorns, 196 eksters, 395 gaaien, 347 egels en 109 diversen.

Maar nu het belangrijkste, wat ik over Uw hoofden naar de vogelbeschermers toeschrijf, mijn vriend was ook een geweldig vogelliefhebber. Toen hij nog in de kakstoel zat voor een der grote ramen van het patriarchale bij een buitenplaats behorende huis en een op bezoek bij zijn Moeder komende vriendin vroeg: „Is dat jongetje wel normaal, hij is zo stil”, antwoordde die: „Ja hoor, hij kijkt naar de vogeltjes!” En dat is zo zijn hele leven gebleven.

Want hij ringde eigenhandig, volgens zijn dagboek, in de jaren 1964 en 1965: 56 spreeuwen, 184 zanglijsters, 94 merels, 10 grote lijsters, 42 fitissen, 30 tiftjafs, 3 staartmezen, 51 koolmezen, 17 pimpels, 10 glanskoppen, 2 bosuilen, 9 roodborstjes, vinken, 56 kneuen, 8 goudvinken, 6 groenlingen, 42 heggemussen, 21 grauwe vliegenvangers, 8 bonte vliegenvangers (toen in opkomst), 13 boomklevers, 5 boomkruipers, 10 gekraagde roodstaarten, 5 turkse tortels en 15 roden, 7 holenduiven, 34 houtduiven, 6 Kieviten, 12 tuinfluiters, 2 ringmussen, 9 spotvogels, 7 braamsluipers, 6 zwartkoppen, 18 grasmussen, 6 bosrietzangers, 2 kleine karekieten, 26 witte kwikstaarten, 1 gele, 167 boerenzwaluwen, 187 huiszwaluwen en 4 gaaien. In totaal 1225 pulli in 40 soorten (nu kunnen ze op het Ringproefstation in Arnhem dus ook wel uitzoeken wie het was).

Waarmee maar gezegd wil zijn, dat een goed jachtveldbeheerder ook bij de vogelbescherming praktisch altijd een voornamelijk rol speelt. Want dit vond allemaal plaats op zijn landgoed, waar hij verknocht aan was. Niet in de laatste plaats omdat het een vogelparadijs was. Een bron van genot, als je daar dagelijks leeft.

Ik geef deze cijfers vrij in de hoop dat ze iets kunnen bijdragen tot de verbredering die wij in het verleden hebben gekend tussen vogel- en natuurbeschermers en jagers. De polarisatie die we op dit moment beleven is heilloos en dient de Natuur niet! Er zijn genoeg andere zaken om tegen te vechten.

Cartouche

